

DE LOTGEVALLEN VAN EEN PROSTITUEE

De novelle *Tranen van de Zeegans* bevat het levensverhaal van Aleida Vleijshouwer, die al op jonge leeftijd prostituee wordt. De Alkmaarse schrijfster Inge Nicole, die onder de naam Inge Bak twee romans heeft geschreven, weet met weinig woorden veel te zeggen.

Het verhaal bestaat uit vijf korte delen en speelt zich af in de jaren 1863-1872. Als haar moeder in haar zevende kraambed sterft, wordt de veertienjarige slagersdochter Aleida het huis uitgezet. Ze trekt naar de stad, op zoek naar een betrekking. Aleida heeft haar moeder alleen maar zwanger, ziek en zwoegend gezien. Zij zou het anders doen. 'Ze zou in mooie kleren met een goed gevulde beurs over de boulevard paraderen.'

Aleida vindt werk bij de visafslag tot een man in mooie kleren haar in zijn netten vangt. 'Pons was klein van stuk maar had iets in zich waardoor weigeren niet in haar opkwam. Hij was een zeeduivel in hermelijnbont. Zijn stekels moest je mijden.' Ze denkt als huisbediende aan het werk te gaan, maar naïef als ze is rolt ze de prostitutie in.

visvrouw

Je volgt alle gebeurtenissen in de novelle door de ogen van Aleida. Daardoor deel je in haar

verbazing als ze het 'verwenhuis' betreedt, dat bestuurd wordt door een oude hoer. Heel subtiel wordt beschreven hoe ze haar kinderlijke onschuld verliest en hoe ze onder de bekoring komt van souteneur Pons. Die is soms erg zorgzaam voor 'het visvrouwkje', leert haar zelfs lezen en schrijven en geeft haar regelmatig cadeautjes. De schrijfster maakt de vertwijfeling van Aleida pijnlijk voelbaar als ze van hem andere klanten moet 'bedienen'. Ondanks de vernederingen die ze moet ondergaan, voelt ze zich tot Pons aangetrokken en kan ze het niet uitstaan dat andere meisjes hem bezoeken. Kenmerkend voor haar naïviteit is dat ze zelfs droomt van een huwelijk met hem. Je krijgt de indruk dat Pons ook van Aleida houdt maar daar tegelijk bang voor is. 'Je hoort immers niet te houden van je eigen handel.' Hoewel Aleida soms wil vluchten, blijft ze zich naar hem schikken net als een zeegans die, zoals we in een voetnoot lezen, al jong haar nest verlaat 'op zoek naar een partner die zij voor het leven trouw blijft, ook bij ziekte en sterven'.

De twee gezichten van de mysterieuze Pons die in de novelle naar voren komen, brengen Aleida voortdurend in verwarring over wat ze nu echt voor hem betekent. Zijn gedrag is onvoorspelbaar. Hij duldt geen tegenspraak, en trapt haar vaak op haar hart. Aleida kan hem haten om al die pijn, maar zonder hem doet het nog meer pijn. Inge Nicole laat zien hoe deze haat-liefdeverhouding, maar ook het verschil in macht, wel moeten leiden tot de tragische en noodlottige daad van Aleida aan het eind van de novelle.

Bijzonder dat de schrijfster zonder plastische beschrijvingen heel nauwkeurig de verschrikkingen die Aleida ondergaat, weet te treffen. Door de krachtige beelden en het poëtische taalgebruik is het effect van de schokkende gebeurtenissen des te groter.

kruisbeeld

Tranen van de Zeegans geeft de sfeer in een 19e-eeuws bordeel goed weer: de jaloezie onder de meiden, de gevolgen van de syfilis, de eenzaamheid en het schuldgevoel. Het Zeeuwse dialect dat veel gesprekken kenmerkt, geeft de novelle een heel eigen kleur. Evenals de vele dierlijke metaforen. Pons noemt Aleida vaak een dom gansje. Aleida, die bij de slacht is opgegroeid, vergelijkt mannen regelmatig met beren, varkens of paarden. De ware aard van de aan opium en morfine verslaafde Pons komt naar boven als Aleida zwanger blijkt te zijn van een tweeling. Ze wordt opgeborgen in een klooster. Scherp laat Inge Nicole de hypocrisie van vooral vooraanstaande christenen zien. Het kruisbeeld boven het bed wordt door Aleida dan ook elke dag verwijderd.

'Als er al een God zou zijn, dan bevond hij zich bij de appelbomen van thuis in Driewegen, bij het achtergelegen slootje in de gedaante van een libel of in de veerkrachtige sprong van een puut. Maar hier, in dit klooster, was hij onvindbaar. Met dat farizeïsche kruis boven haar hoofd zou ze de slaap niet kunnen vatten.' ■

Tranen van de Zeegans

Inge Nicole

Uitg. In de Knipscheer, Haarlem 2011

104 blz. € 16,50

ISBN 978-90-6265-663-9